

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 70

(1999-2000)

Om samtykke til godkjenning av EØS-
komiteens beslutning nr. 21/2000 av 25.
februar 2000 om endring av EØS-
avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett)

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 26. mai 2000, godkjent
i statsråd samme dag.*

1 Bakgrunn

EØS-komiteen besluttet 25. februar 2000 å innlemme europaparlaments- og rådsdirektiv 98/71/EF om rettslig vern av mønstre i EØS-avtalens vedlegg XVII om opphavsrett, jf. EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000.

Direktivet legger opp til en harmonisering av medlemslandenes lovgivning om rettslig beskyttelse av registrerte mønstre, det vil si designbeskyttelse av produkters form eller utseende. Mønsterretten gir rettighetshaveren en tidsbegrenset enerett til å utnytte mønsteret, typisk ved å fremstille eller selge produkter med det beskyttede utseendet.

Bakgrunnen for direktivet er at forskjeller i reglene om mønsterbeskyttelse kan virke konkurransevridende. Av hensyn til det indre markedes funksjon ble det derfor ansett ønskelig å etablere et mer enhetlig regelverk på området.

Direktivet innebærer ingen fullstendig harmonisering av medlemsstatenes regelverk om mønstre, men omfatter de delene av regelverket som har størst betydning for det indre markedes virkemåte. På denne bakgrunn er det de materielle reglene som har vært gjenstand for harmonisering. Saksbehandlingsreglene harmoniseres ikke gjennom direktivet.

Gjennomføringen av direktivet i norsk rett vil gjøre det nødvendig å endre mønsterloven på visse punkter, bl.a. fordi beskyttelsestiden utvides fra 15 til 25 år og ved at også deler av produktets utseende blir vernet. Direktivet vil også nødvendiggjøre mindre justeringer på andre punkter.

I og med at direktivet nødvendiggjør lovendringer er Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd. EØS-komiteens beslutning og direktivet følger vedlagt i uoffisiell norsk oversettelse.

2 Nærmere om direktivets innhold

Direktivet regulerer vilkårene for å få mønsterbeskyttelse og beskyttelsens innhold, omfang og varighet. Beskyttelse skal gis etter søknad til kompetent nasjonal myndighet. I Norge vil dette være Patentstyret. Medlemsstatene står fritt til å fastsette saksbehandlingsregler for registrering, fornyelse og ugyldighet, samt regler om konsekvensene av ugyldighet. Direktivet overlater også til nasjonal rett å regulere sanksjoner, klageadgang og håndheving. Hvorvidt mønsteret skal være gjenstand for en nyhetsundersøkelse før registrering overlates også til nasjonal rett.

2.1 Nærmere om hva som kan få mønsterbeskyttelse

Artikkel 1 bokstav a fastsetter at et «mønster» er utseendet til et produkt eller en del av et produkt. Det som kan gis mønsterbeskyttelse, er altså et produkts utseende eller delutseende. Utseendet kan være bestemt av bl.a. linjer, konturer, tekstur, farger og form. Enhver industrielt eller håndverksmessig framstilt artikkel regnes som et produkt. Det samme gjør de enkelte delene til et sammensatt produkt, samt grafiske symboler og typografiske skrifttyper.

For å få mønsterbeskyttelse må mønsteret være nytt og ha individuell karakter, jf. artikkel 3 nr. 2. Mønsteret er nytt, hvis et identisk mønster ikke er blitt allment tilgjengelig tidligere, jf. artikkel 4. Mønsteret har individuell karakter hvis det gir den informerte bruker et annet helhetsinntrykk enn mønstre som har vært allment tilgjengelige tidligere, jf. artikkel 5. Ved vurderingen av om mønsteret har individuell karakter, skal det tas hensyn til hvor stort spillerom mønsterframbringeren har hatt ved utformingen av produktets utseende. Vilåret vil lettere bli ansett som oppfylt, dersom produktets form er styrt av funksjonen, f.eks. dersom det dreier seg om en ny design på en gaffel.

Et mønster anses som å være blitt allment tilgjengelig hvis det har blitt utstilt, utnyttet kommersielt eller på annen måte er gjort kjent for offentligheten, jf. artikkel 6. Dette gjelder likevel ikke, hvis mønsterframbringeren eller dennes rettsetterfølger har gjort mønsteret kjent i løpet av de siste tolv månedene før søknaden om registrering ble inngitt. Mønsteret regnes heller ikke som allment tilgjengelig dersom de aktuelle fagmiljøene innenfor EØS-området ikke rimeligvis kan ha fått kjennskap til mønsteret som ledd i sin alminnelige forretningsdrift, eller dersom det bare er gjort kjent for en tredjeperson med krav om fortrolig behandling.

For de delene av et produkts utseende som utelukkende er funksjonsbestemt, f.eks. at et bildekk er rundt, oppnås det ikke mønsterrett, jf. artikkel 7. Det gis heller ikke mønsterrett dersom mønsteret strider mot offentlig orden eller moral, jf. artikkel 8.

Ifølge artiklene 16 og 17 er direktivet ikke til hinder for at mønstre også beskyttes etter annen lovgivning, f.eks. etter opphavsrett- eller varemerkelovgivningen.

Artikkel 11 inneholder regler om ugyldighet. Bestemmelsen fastslår at registreringen av et mønster skal kjennes ugyldig bl.a. dersom det ikke er et

mønster etter definisjonen i artikkel 1 bokstav a, eller dersom det ikke oppfyller vilkårene for registrering etter artiklene 3 til 8.

2.2 Nærmere om mønsterrettens omfang

Artikkel 12 fastslår at mønsterbeskyttelsen gir innehaveren rett til å nekte andre å utnytte mønsteret, f.eks. ved å produsere og selge produkter med det beskyttede utseendet.

De rettighetene som følger av mønsterbeskyttelsen omfatter ethvert mønster som ikke gir den informerte bruker et annet helhetsinntrykk, jf. artikkel 9. Omfanget av beskyttelsen favner dermed like vidt som vilkåret om individuell karakter for å få beskyttelse.

Artikkel 13 inneholder unntak fra mønsterbeskyttelsen og fastslår bl.a. at beskyttelsen ikke er til hinder for at mønsteret brukes i privat og ikke-kommersiell sammenheng eller til eksperimentelle formål. Mønsteret kan også benyttes i undervisningsøyemed uten mønsterhaverens samtykke, forutsatt at utnyttelsen er i samsvar med god forretningsskikk, ikke i urimelig grad skader mønsterhaverens interesser og kilden oppgis.

Artikkel 10 regulerer beskyttelsens varighet. Beskyttelse gis for en eller flere perioder på fem år regnet fra den dagen da søknaden om registrering ble innlevert. Mønsterhaveren kan forlenge vernets gyldighetstid med én eller flere femårsperioder. Samlet vernetid kan ikke overstige 25 år fra den dagen da søknaden ble inngitt. Når det gjelder reservedeler må imidlertid direktivet trolig tolkes slik at medlemsstatene verken har plikt eller rett til å utvide den beskyttelsestiden som følger av nasjonal rett i dag, jf. artikkel 14.

Mønsterhaveren kan ikke bruke mønsterretten til å nekte videre salg i EØS-området av produkter med det beskyttede utseendet som er markedsført i dette området av mønsterhaveren eller med dennes samtykke, jf. artikkel 15.

3 EØS-komiteens beslutning

Ifølge EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000 av 25. februar 2000 skal direktiv 98/71/EF om rettslig vern av mønstre gjøres til del av EØS-avtalens vedlegg XVII om opphavsrett som omhandler immaterielle rettigheter. Det følger av artikkel 3 i EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000 at beslutningen trer i kraft 26. februar 2000, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser om at forfatningsmessige krav er oppfylt i henhold til EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1. Norge kan ikke gi en slik meddelelse før Stortinget har samtykket til EØS-komiteens beslutning. Fristen for å gi meddelelsen er 6 måneder fra beslutningen i EØS-komiteen, dvs. 25. august 2000.

Fristen for å gjennomføre direktivet i nasjonal rett er 28. oktober 2001. Ettersom EØS-komiteen ikke har fastsatt noen særskilt frist for gjennomføring etter EØS-avtalen, vil denne fristen gjelde også for Norge.

4 Forholdet til norsk rett

I Norge kan man få mønsterbeskyttelse etter mønsterloven 29. mai 1970 nr. 33 etter søknad til Patentstyret. Hovedtrekkene i direktivet er i det vesentlige i samsvar med norsk rett. Gjennomføring av direktivet i norsk rett vil imidlertid gjøre det nødvendig å endre mønsterloven på visse punkter.

Det tas sikte på en mest mulig enhetlig gjennomføring av mønsterdirektivet i Norden. Behovet for andre lovendringer enn de som følger av direktivet vil også bli vurdert ved utarbeidelsen av lovutkastet. Lovutkastet vil derfor antakelig legge opp til en nokså omfattende revisjon av regelverket om mønsterbeskyttelse. Justisdepartementet vil legge fram Odelstingsproposisjon med forslag til nødvendige lovendringer for Stortinget.

4.1 Krav til mønsteret som kreves beskyttet

Etter mønsterloven er det i dag bare mulig å få mønsterbeskyttelse for hele utseendet til en vare samt ornamenter, jf. mønsterloven § 1 første ledd. Det er altså ikke mulig å beskytte deler av varens utseende, med mindre denne delen må regnes som et ornament eller som en selvstendig vare.

Etter direktivets artikkel 1 skal det imidlertid kunne gis mønsterbeskyttelse også for måten deler av varen er utformet på, herunder for grafiske symboler og typografiske skrifttyper. Ornamenter vil som tidligere være gjenstand for beskyttelse.

På enkelte punkter vil imidlertid direktivet også gjøre det nødvendig å innskrenke adgangen til å gi mønsterrett i forhold til det som følger av gjeldende norsk rett.

Etter mønsterloven kan det i dag gis mønsterbeskyttelse for deler av et sammensatt produkt, forutsatt at delen må regnes som en selvstendig vare etter mønsterloven § 1 første ledd. Dette gjelder selv om delen er skjult ved vanlig bruk av den sammensatte gjenstanden. Etter direktivet er det derimot et krav at bestanddelen er synlig under normal bruk. Dessuten må den synlige delen av bestanddelen oppfylle kravet om nyhet og individuell karakter, jf. direktivets artikkel 3 nr. 3 og 4.

Videre må det etter direktivets artikkel 7 oppstilles et forbud i mønsterloven mot å gi mønsterbeskyttelse for et utseendemessig trekk som er uunngåelig ut fra produktets funksjon, f.eks. at et bildekk er rundt.

Det skal heller ikke kunne gis mønsterbeskyttelse for utseendetrekk som må gjengis i nøyaktig form og dimensjon for at produktet skal kunne kobles sammen, f.eks. tekniske mekanismer som er nødvendige for å sette produkt-delene sammen til et ferdig produkt. Regelen vil få størst praktisk betydning når det gjelder reservedeler. Formålet med begrensningene er bl.a. å sikre en viss adgang til å produsere reservedeler som ikke er originale, uten hinder av mønsterretten.

4.2 Nyhetskravet

Etter gjeldende norsk rett er det klare utgangspunktet at det ikke gis beskyttelse dersom mønsteret har vært allment tilgjengelig før søknadens inngivelsesdag, se mønsterloven § 2 annet ledd, jf. § 3. Kravet om nyhet i direktivet er ikke like absolutt som etter mønsterloven. Etter direktivet skal det gis mønsterbeskyttelse selv om mønsteret har vært kjent i inntil ett år før søknadsdagen, jf. direktivets artikkel 6 nr. 2 bokstav b. Dette betyr at det blir mulig å teste ut produktene på markedet før en søknad om mønsterbeskyttelse innleveres. Denne muligheten har vært etterspurt av norske designere. Mønsteret skal heller ikke regnes som allment tilgjengelig dersom det er blitt kjent på en måte som normalt ikke vil lede til at de relevante fagmiljøene i EØS-området får kjennskap til mønsteret, jf. direktivets artikkel 6 nr. 1.

4.3 Kravet om individualitet

For å få beskyttelse etter mønsterloven må mønsteret skille seg «vesentlig» fra mønstre som var kjent før søknadsdagen, jf. mønsterloven § 2 første ledd. Etter direktivet må mønsteret ha «individuell karakter» i forhold til mønstre som allerede er allment tilgjengelige, jf. direktivets artikkel 3 nr. 2. Forskjellene i ordlyden kan isolert sett tyde på at kravet om individualitet etter direktivet er mindre strengt enn vesentlighetskravet etter mønsterloven. Vilkåret er imidlertid presisert i direktivets artikkel 5, som stiller krav om at mønsteret må gi et annet helhetsinntrykk enn mønstre som er kjent fra før. I punkt 13 i fortalet til direktivet er det uttalt at forskjellen i helhetsinntrykk skal være tydelig. Blant annet på denne bakgrunn vil direktivet trolig ikke gjøre det nødvendig å endre norsk rett på dette punkt.

4.4 Beskyttelsestiden

Direktivet vil gjøre det nødvendig å utvide den maksimale beskyttelsestiden fra 15 år til 25 år. For reservedeler vil imidlertid fortsatt beskyttelsestiden være 15 år, jf. direktivets artikkel 14. Dessuten skal innehaveren av registreringen kunne beskytte mønsteret for mer enn én femårsperiode av gangen.

5 Administrative og økonomiske konsekvenser

Gjennomføringen av direktivet i norsk rett vil trolig ikke få nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser for Patentstyret, ettersom Patentstyret allerede har et etablert system for behandling av mønstersøknader. At beskyttelsestiden øker fra 15 til 25 år, vil isolert sett kunne føre til økte avgiftsinntekter for Patentstyret. En må imidlertid regne med at bare et begrenset antall mønsterregistreringer vil bli fornyet utover 15 år, fordi en rekke typer design har kortere levetid i markedet enn dette. Søknadssystemet skal som utgangspunkt være selvfinansierende, slik at eventuelle endringer i inntektene til Patentstyret vil kunne begrunne tilsvarende endringer i avgiftene.

6 Konklusjon og tilråding

I Norden er det i dag tilnærmet rettsenhet på mønsterrettens område. Av hensyn til norske næringsinteresser er det ønskelig å beholde denne rettsenheten og samtidig harmonisere norsk rett med EU-landenes lovgivning.

Justisdepartementet tilrår at EØS-komiteens beslutning om å ta direktivet inn i EØS-avtalen, godkjennes. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000 av 25. februar 2000 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000 av 25. februar 2000 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett), i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Utenriksdepartementet ligger ved.

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000 av 25. februar 2000 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett)

EØS-KOMITEEN HAR -

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, justert ved protokollen om justering av avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt «avtalen», særlig artikkel 98, og på følgende bakgrunn:

1. Avtalens vedlegg XVII er endret ved EØS-komiteens beslutning nr. 59/97 av 31. juli 1997
2. Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/71/EF av 13. oktober 1998 om rettslig vern av mønstre skal innlemmes i avtalen -

BESLUTTET FØLGENDE:

Artikkel 1

I avtalens vedlegg XVII etter nr. 9a (europaparlaments- og rådsdirektiv 96/9/EF) skal nytt nr. 9b lyde:

«9b.	398 L 0071: Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/71/EF av 13. oktober 1998 om rettslig vern av mønstre (EFT L 289 av 28.10.1998, s. 28)».
------	--

Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

Artikkel 15 skal lyde:

«Rettighetene som følger av registrering av et mønster, skal ikke gjelde for handlinger vedrørende et produkt der et mønster som omfattes av vern, inngår i eller er benyttet for produktet når produktet er blitt markedsført hos en avtalepart av mønsterholderen eller med hans samtykke.»

Artikkel 2

Teksten til europaparlaments- og rådsdirektiv 98/71/EF på islandsk og norsk, som er vedlagt de respektive språkversjoner av denne beslutning, har samme gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 26. februar 2000, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser etter avtalens artikkel 103 nr. 1.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Utferdiget i Brussel, 25. februar 2000.

For EØS-komiteen	
Formann	
F. Barbaso	
EØS-komiteens sekretærer	
G. Vik	E. Gerner

Vedlegg 2**Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/71/EF av 13. oktober 1998 om rettslig vern av mønstre**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 100 A, under henvisning til forslag fra Kommisjonen, ¹⁾

under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité, ²⁾ etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 189 B, ³⁾ på grunnlag av Forlikskomiteens felles forslag av 29. juli 1998, og ut fra følgende betraktninger:

1. Fellesskapets mål som nedfelt i traktaten er blant annet å skape grunnlag for en stadig nærmere sammenslutning mellom de europeiske folk, å fremme nærmere forbindelser mellom Fellesskapets medlemsstater og å sikre dem økonomisk og sosial framgang gjennom felles innsats for å fjerne skrankene som deler Europa. For dette formål inneholder traktaten bestemmelser om opprettelse av et indre marked med avskaffelse av hindringer av det frie varebytte samt etablering av en ordning som sikrer at det ikke skjer en vridning av konkurransen i det indre marked. En tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om rettslig vern av mønstre vil fremme disse målene.
2. Ulikhetene i medlemslandenes lovgivning om rettslig vern av mønstre påvirker gjennomføringen av det indre marked og dets virkemåte med hensyn til produkter som omfatter mønstre. Slike forskjeller kan medføre konkurransevridning i det indre marked.
3. Av hensyn til det indre markeds virkemåte er det derfor nødvendig å tilnærme medlemsstatenes lovgivning om vern av mønstre.
4. I den forbindelse bør det også tas hensyn til de løsninger og fordeler fellesskapsordningen for mønstre vil bety for foretak som ønsker å erverve mønsterrettigheter.
5. Det er ikke nødvendig å foreta en fullstendig tilnærming av medlemsstatenes mønsterlovgivning, og det vil være tilstrekkelig å begrense tilnærmingen til de internrettslige bestemmelsene som har størst direkte betydning for det indre markeds virkemåte. Bestemmelser om sanksjoner, klageadgang og håndheving bør fortsatt være en del av den nasjonale lovgivningen. Målet for denne begrensede tilnærmingen kan ikke oppnås i tilstrekkelig grad dersom hver medlemsstat handler hver for seg.
6. Medlemsstatene bør derfor stå fritt til selv å fastsette saksbehandlingsbestemmelsene når det gjelder registrering, fornyelse og ugyldighet av mønsterrettigheter samt bestemmelser om rettsvirkningene av slik ugyldighet.
7. Dette direktiv er ikke til hinder for at mønstre også kan omfattes av intern-

¹⁾ EFT C 345 av 23.12.1993, s. 14 og EFT C 142 av 14.5.1996, s. 7.

²⁾ EFT C 388 av 31.12.1994, s. 9 og EFT C 110 av 2.5.1995, s. 12.

³⁾ Europaparlamentsuttalelse av 12. oktober 1995 (EFT C 287 av 30.10.1995, s. 157), Rådets felles holdning av 17. juni 1997 (EFT C 237 av 4.8.1997, s. 1) og europaparlamentsbeslutning av 22. oktober 1997 (EFT C 339 av 10.11.1997, s. 52). Europaparlamentsbeslutning av 15. september 1998. Rådsbeslutning av 24. september 1998.

rettslige bestemmelser eller bestemmelser i fellesskapsretten som gir et annet vern enn det som oppnås gjennom registrering eller kunngjøring som mønster, f.eks. bestemmelser om uregistrerte mønsterretter, varemerker, patenter og bruksmønstre, illojal konkurranse og erstatningsansvar.

8. Så lenge opphavsrettlovgivningen ikke er harmonisert, er det viktig å fastslå prinsippet om kumulativt vern i henhold til lovgivningen om mønstre og i henhold til opphavsrettslovgivningen, samtidig som medlemsstatene står fritt til å bestemme omfanget av det vern opphavsretten skal gi og vilkårene for å oppnå slikt vern.
9. For at målene for det indre marked skal nås, må vilkårene for å oppnå retten til et registrert mønster være like i samtlige medlemsstater. For dette formål er det nødvendig å gi en enhetlig definisjon av begrepet mønster og av de krav til nyhet eller individuell karakter som det registrerte mønsteret må oppfylle.
10. For å fremme det frie varebyttet er det vesentlig å sikre prinsippet om at en registrert mønsterrett gir mønsterhaveren samme vern i alle medlemsstater.
11. Vernet som erverves av mønsterhaveren ved registreringen av et mønster, omfatter rettighetene til de utseendemessige trekkene ved et produkt eller en del av et produkt som synlig fremgår av registreringssøknaden og gjøres allment tilgjengelige gjennom kunngjøring eller ved tilgang til de aktuelle saksdokumenter.
12. Det bør ikke gis vern for bestanddeler som ikke er synlige når et produkt er i normal bruk, eller til de særtrekk ved en bestanddel som ikke er synlige når bestanddelen er montert, eller til særtrekk ved bestanddeler som ikke i seg selv oppfyller kravene til nyhet eller individuell karakter. De særtrekk ved et mønster som av disse grunner er unntatt fra vern, bør ikke tas med i vurderingen av om andre særtrekk ved mønsteret oppfyller kravene til vern.
13. Vurderingen av om et mønster har individuell karakter, bør gå ut på å fastslå om det foreligger en tydelig forskjell mellom helhetsinntrykket en informert bruker får når han eller hun betrakter det, og det inntrykket samme bruker får av allerede eksisterende mønstre, samtidig som det tas hensyn til hva slags produkt mønsteret anvendes på eller inngår i, og særlig hvilken industrisektor det tilhører og hvor stor frihet frambringeren hadde til å utforme det.
14. Teknisk nyskaping bør ikke hindres ved at det gis mønstervern til særtrekk som utelukkende er bestemt av en teknisk funksjon. Dette betyr likevel ikke at et mønster må ha en estetisk karakter. Heller ikke må produkter av forskjellig fabrikat hindres i å fungere sammen ved at vernet utvides til mønstre for mekanisk sammenkopling. Særtrekk ved et mønster som av disse grunner er unntatt fra vern, bør ikke telle med i vurderingen av om andre særtrekk ved mønsteret oppfyller kravene til vern.
15. Den mekaniske sammenkoplingen av modulprodukter kan likevel utgjøre et viktig element ved modulproduktenes nyskapende egenskaper og være et verdifullt fortrinn i markedsføringen av dem, og bør derfor kunne gis vern.
16. Det kan ikke gis mønsterrett til et mønster som strider mot offentlig orden eller offentlig moral. Dette direktiv innebærer ingen harmonisering av den nasjonale forståelse av begrepene offentlig orden eller offentlig moral.
17. Det er av grunnleggende betydning for det indre markeds virkemåte å inn-

- føre en felles beskyttelsestid for registrerte mønstre.
18. Bestemmelsene i dette direktiv berører ikke anvendelsen av konkurranse-reglene i traktatens artikkel 85 og 86.
 19. Hensynet til en rekke industrisektorer tilsier at dette direktiv bør vedtas meget snart. På det nåværende stadium er det ikke mulig å foreta en full tilnærming mellom medlemsstatenes lovgivning om bruk av vernede mønstre til reparasjon av et sammensatt produkt slik at det får tilbake sitt opprinnelige utseende dersom produktet mønsteret er anvendt på eller inngår i, er en bestanddel i et sammensatt produkt hvis utseende har vært bestemmende for utformingen av det vernede mønsteret. Det at medlemsstatenes lovgivning om bruk av vernede mønstre til reparasjon av sammensatte produkter ikke er fullstendig tilnærmet, bør ikke være til hinder for tilnærmingen av de andre bestemmelsene i den nasjonale mønsterlovgivningen som har størst direkte virkning for det indre markedes virkemåte. Av denne grunn bør medlemsstatene i mellomtiden la alle bestemmelser som er i samsvar med traktaten og berører anvendelsen av mønsteret for en bestanddel som brukes til reparasjon av et sammensatt produkt slik at det får tilbake sitt opprinnelige utseende, stå ved lag, og dersom de innfører nye bestemmelser om slik bruk, bør formålet med disse bestemmelsene utelukkende være å liberalisere markedet for slike bestanddeler. De medlemsstatene som på ikrafttredelsesdatoen for dette direktiv ikke har lovbestemmelser om vern av mønstre til bestanddeler, er ikke forpliktet til å innføre mønsterregistrering for slike deler. Tre år etter fristen for gjennomføring i nasjonal lovgivning bør Kommisjonen legge fram en analyse av konsekvensene av dette direktiv for industrien i Fellesskapet og for forbrukerne, konkurransen og det indre markedes virkemåte. Når det gjelder bestanddeler i sammensatte produkter, bør analysen særlig vurdere muligheten for en harmonisering på grunnlag av forskjellige alternativer, herunder en ordning med vederlag og en begrenset periode med enerett. Senest ett år etter at Kommisjonen har framlagt sin analyse, bør den, etter samråd med de mest berørte parter, foreslå for Europaparlamentet og Rådet de endringer av dette direktiv som er nødvendige for å gjennomføre det indre marked når det gjelder bestanddeler i sammensatte produkter, samt eventuelle andre endringer den måtte anse som nødvendige.
 20. Overgangsbestemmelsen i artikkel 14 om mønsteret for en bestanddel som brukes til reparasjon av et sammensatt produkt slik at det får tilbake sitt opprinnelige utseende, kan ikke under noen omstendighet betraktes som en hindring for den frie bevegelse for et produkt som utgjør en slik bestanddel.
 21. De grunnene som kan føre til at registrering nektes i de medlemsland der det foretas en inngående undersøkelse av om vilkårene for registrering er oppfylt før registrering kan skje, - samt de grunnene som kan føre til ugyl-dighet for registrerte mønsterretter i samtlige medlemsstater, skal opp-regnes uttømmende.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Definisjoner

I dette direktiv menes med:

- a) «mønster»: det utseende et produkt eller en del av et produkt får som resultat av særtrekk særlig ved linjene, omrisset, fargene, formen, teksturen og/eller materialene til produktet og/eller dets ornamentering.
- b) «produkt»: enhver industrielt- eller håndverksmessig fremstilt artikkel, herunder også deler beregnet på innmontering i et sammensatt produkt samt emballasje, presentasjon, grafiske symboler og typografiske skrifttyper, men med unntak av dataprogrammer.
- c) «sammensatt produkt»: et produkt bestående av flere bestanddeler som kan skiftes ut slik at det er mulig å ta produktet fra hverandre og sette det sammen igjen.

Artikkel 2

Virkeområde

1. Dette direktiv får anvendelse for:
 - a) mønstre registrert hos den sentrale myndighet for industriell eiendomsrett i medlemslandene,
 - b) mønstre registrert hos Beneluxlandenes myndighet for mønsterregistrering,
 - c) mønstre registrert i på grunnlag av internasjonale ordninger som gjelder i en medlemsstat,
 - d) søknader om mønsterregistrering som omhandlet i bokstav a), b) og c).
2. I dette direktiv forstås med registrering av et mønster også kunngjøring av mønsteret etter søknad er inngitt til den sentrale myndighet for industriell eiendomsrett i medlemsstater der slik kunngjøring medfører mønsterrett.

Artikkel 3

Vilkår for vern

1. Medlemsstatene skal gi mønsteret vern ved registrering og mønsterhaveren enerett til mønsteret i samsvar med bestemmelsene i dette direktiv.
2. Et mønster skal beskyttes av en mønsterrett i den grad mønsteret er nytt og har individuell karakter.
3. Et mønster som anvendes på eller inngår i et produkt som er en bestanddel i et sammensatt produkt, skal anses for å være nytt og ha individuell karakter bare:
 - a) dersom bestanddelen etter innmontering i det sammensatte produktet fortsatt er synlig under normal bruk av produktet, og
 - b) i den grad disse synlige delene av bestanddelen i seg selv oppfyller kravene til nyhet og individuell karakter.
4. Med «normal bruk» i nr. 3 bokstav a) menes den sluttbrukerens anvendelse med unntak av vedlikehold, service eller reparasjon.

Artikkel 4

Nyhet

Et mønster skal anses som nytt dersom intet identisk mønster er blitt allment tilgjengelig før inngivelsesdagen for registreringssøknaden eller før prioritetsdagen dersom det kreves prioritet. Mønstre skal ansees som identiske dersom deres særtrekk skiller seg fra hverandre kun på uvesentlige punkter.

Artikkel 5

Individuell karakter

1. Et mønster skal anses for å ha individuell karakter dersom det gir en informert bruker et annet helhetsinntrykk enn det helhetsinntrykket samme bruker får av et mønster som har vært allment tilgjengelig før inngivelsesdagen for registreringssøknaden eller før prioritetsdagen dersom det kreves prioritet.
2. Ved vurdering av om et mønster har individuell karakter, skal det tas hensyn til hvor fritt frambringeren sto i å utforme mønsteret.

Artikkel 6

Offentliggjøring

1. Ved anvendelsen av artikkel 4 og 5 skal et mønster anses for å være blitt allment tilgjengelig dersom det er blitt kunngjort etter registreringen eller har vært utstilt, utnyttet kommersielt eller på annen måte er blitt kjent for offentligheten, bortsett fra i tilfeller der dette under normale nærings- og driftsforhold rimeligvis ikke kunne bli kjent i de aktuelle fagmiljøene i Fellesskapet før inngivelsesdagen for registreringssøknaden eller før prioritetsdagen dersom det kreves prioritet. Mønsteret skal likevel ikke anses for å være blitt allment tilgjengelig dersom det bare er blitt gjort kjent for tredjemann med eksplisitt eller implisitt krav om fortrolighet.
2. Ved anvendelsen av artikkel 4 og 5 skal det ikke tas hensyn til at et mønster som søkes vernet ved registrering i en av medlemsstatene, er kjent dersom det er blitt gjort allment tilgjengelig:
 - a) av frambringeren, hans rettsetterfølger eller tredjemann som følge av opplysninger gitt eller tiltak truffet av frambringeren,
 - b) i løpet av tolv månedersperioden før inngivelsesdagen for registreringssøknaden eller før prioritetsdagen dersom det kreves prioritet.
3. Nr. 2 skal også komme til anvendelse dersom mønsteret er blitt allment tilgjengelig som følge av mislighold i forhold til frambringeren eller hans rettsetterfølger.

Artikkel 7

Mønstre som er bestemt av sin tekniske funksjon og mønstre for sammenkop-

ling

1. En mønsterrett skal ikke kunne erverves for ytre produkttegenskaper som utelukkende er bestemt av produktets tekniske funksjon.
2. En mønsterrett skal ikke kunne erverves for de trekkene ved et produkts utseende som nødvendigvis må reproduseres i sin nøyaktige form og sine nøyaktige dimensjoner for at produktet som mønsteret skal inngå i eller anvendes på, kan kobles mekanisk til eller plasseres i, rundt eller mot et annet produkt slik at begge produkter kan utøve sin funksjon.
3. Uten hensyn til nr. 2 skal det kunne erverves mønsterrett i henhold til vilkårene i artikkel 4 og 5 for et mønster som er beregnet på flere sammenstillinger eller sammenkoplinger av gjensidig utskiftbare produkter som inngår i et modulsystem.

Artikkel 8

Mønstre som strider mot offentlig orden eller offentlig moral

Det skal ikke kunne erverves mønsterrett dersom mønsteret strider mot offentlig orden eller offentlig moral.

Artikkel 9

Vernets omfang

1. Det vern mønsterretten gir, skal omfatte ethvert mønster som ikke gir en informert bruker et annet helhetsinntrykk.
2. Ved vurderingen av vernets omfang skal det tas hensyn til hvor fritt frambringeren sto i å utforme mønsteret.

Artikkel 10

Vernets varighet

Etter registreringen får et mønster som oppfyller vilkårene i artikkel 3 nr. 2 vern i én eller flere perioder på fem år regnet fra inngivelsesdagen for registreringssøknaden. Mønsterhaveren kan forlenge vernets varighet med én eller flere femårsperioder, slik at den kan komme opp i høyst 25 år regnet fra inngivelsesdagen for registreringssøknaden.

Artikkel 11

Ugyldig eller avslått registrering

1. Registrering av et mønster skal avslås, eller, dersom mønsteret alt er registrert, skal mønsterretten kjennes ugyldig dersom:
 - a) mønsteret ikke er et mønster i henhold til artikkel 1 bokstav a), eller
 - b) det ikke oppfyller vilkårene i artikkel 3-8, eller
 - c) søkeren eller mønsterhaveren ikke er berettiget til mønsteret i henhold til vedkommende medlemsstats lovgivning, eller

- d) mønsteret kolliderer med et tidligere mønster som er gjort allment tilgjengelig etter inngivelsesdagen for registreringssøknaden eller etter prioritetsdagen dersom det kreves prioritet, og som har fått vern før nevnte dag ved registrering som fellesskapsmønster eller ved søknad om registrering som fellesskapsmønster eller ved mønsterrett i vedkommende medlemsland, eller ved søknad om slik rett.
2. Enhver medlemsstat kan bestemme at en mønsterregistrering skal avslås eller, dersom mønsteret er registrert, kjennes ugyldig dersom:
 - a) et kjennetegn brukes i et senere mønster og fellesskapsretten eller loven vedrørende slike kjennetegn i vedkommende medlemsstat gir mønsterhaveren rett til å forby slik bruk, eller
 - b) mønsteret innebærer en uhjemlet bruk av et verk som er vernet ved vedkommende medlemsstats opphavsrettslige bestemmelser, eller
 - c) mønsteret er et misbruk av et eller flere av de elementene som er nevnt i artikkel 6 C i Paris-konvensjonen angående beskyttelse av den industrielle eiendomsrett, eller av andre merker, emblemer og våpen enn de som er nevnt i artikkel 6 C i nevnte konvensjon, og som er av særlig offentlig interesse i vedkommende medlemsstat.
 3. Begrunnelsene omhandlet i nr. 1 bokstav c) kan bare påberopes av den som er mønsterhaver etter vedkommende medlemsstats lovgivning.
 4. Begrunnelsene omhandlet i nr. 1 bokstav d) og nr. 2 bokstav a) og b) kan bare påberopes av søkeren eller innehaveren av den kolliderende rett.
 5. Begrunnelsen omhandlet i nr. 2 bokstav c) kan bare påberopes av den person eller det organ som berøres av misbruket.
 6. Nr. 4 og nr. 5 er ikke til hinder for at en medlemsstat fastsetter at begrunnelsene omhandlet i nr. 1 bokstav d) og i nr. 2 bokstav c) også kan påberopes av vedkommende myndighet i medlemsstaten på eget initiativ.
 7. Dersom en søknad om mønsterregistrering er blitt avslått eller kjent ugyldig i samsvar med nr. 1 bokstav b) eller nr. 2, kan mønsteret registreres eller mønsterretten opprettholdes i endret form dersom det i sin endrede form oppfyller vilkårene for vern, og mønsterets identitet bevares. Registrering eller opprettholdelse i endret form omfatter registrering ledsaget av delvis avkall fra mønsterhaverens side av mønsterretten eller en innføring i mønsterregisteret av en rettsavgjørelse der mønsterretten kjennes delvis ugyldig.
 8. Nr. 1-7 er ikke til hinder for at en medlemsstat bestemmer at begrunnelser for å avslå en registrering eller kjenne den ugyldig som gjaldt i vedkommende medlemsstat før de nødvendige bestemmelser om gjennomføring av dette direktiv i den nasjonale lovgivning trådte i kraft, får anvendelse for søknader om mønsterregistrering som ble inngitt før denne dag, samt for derav følgende registreringer.
 9. Mønsterretten kan kjennes ugyldig selv etter at den er bortfalt eller det er gitt avkall på den.

Artikkel 12

Rettigheter som følger av registrering

1. Registrering av et mønster gir innehaveren enerett til å utnytte det og til å forby tredjemann som ikke har hans samtykke, å utnytte det. Med å

utnytte menes i dette direktiv å produsere, by fram, markedsføre, importere, eksportere eller bruke et produkt mønsteret inngår i eller som det er anvendt på, eller å lagre det for nevnte formål.

2. Dersom handlinger som omtalt i nr. 1 etter lovgivningen i en medlemsstat ikke kunne forhindres før de nødvendige bestemmelser om gjennomføring av dette direktiv trådte i kraft, kan ikke rettighetene som ble ervervet ved registreringen av mønsteret påberopes for å hindre fortsatt utøvelse av slike handlinger av enhver person som begynte å utøve dem før denne dag.

Artikkel 13

Begrensning av rettighetene som mønsterretten gir

1. Rettighetene som erverves ved registrering av et mønster kan ikke utøves i forhold til:
 - a) handlinger utført privat og i ikke-kommersielt øyemed,
 - b) handlinger utført i eksperimentelt øyemed,
 - c) reproduksjon i sitat - eller undervisningsøyemed, forutsatt at handlingene er i samsvar med god forretningsskikk og ikke i urimelig grad skader den normale utnyttelsen av mønsteret, og at kilden oppgis.
2. Dessuten skal ikke rettighetene som følger av registrering av et mønster utøves for:
 - a) utstyr på fartøyer eller luftfartøyer registrert i en annen stat dersom de midlertidig oppholder seg på medlemsstatens territorium,
 - b) import til vedkommende medlemsstat av reservedeler og tilbehør med henblikk på reparasjon av slike fartøyer,
 - c) utførelse av reparasjoner på slike fartøyer.

Artikkel 14

Overgangsbestemmelse

Inntil det vedtas endringer av dette direktiv etter forslag fra Kommissjonen i samsvar med bestemmelsene i artikkel 18, skal medlemsstatene beholde sine internrettslige bestemmelser vedrørende bruk av mønsteret på en bestanddel som anvendes til reparasjon av et sammensatt produkt for å gi det tilbake dets opprinnelige utseende, og skal foreta endringer av disse bestemmelsene bare dersom formålet er å liberalisere markedet for slike bestanddeler.

Artikkel 15

Konsumpsjon av rettighetene

Rettighetene som følger av registrering av et mønster, skal ikke gjelde for handlinger vedrørende et produkt som et vernet mønster inngår i eller er anvendt på når produktet er blitt markedsført i Fellesskapet av mønsterhaveren eller med dennes samtykke.

Artikkel 16

Forholdet til andre typer vern

Bestemmelsene i dette direktiv får ingen virkning for noen bestemmelser i fellesskapsretten eller i den berørte medlemsstats lovgivning om uregistrerte mønsterretter, varemerker eller andre kjennetegn, patenter og bruksmønstre, typografiske skrifttyper, erstatningsansvar eller illojal konkurranse.

Artikkel 17

Forholdet til opphavsretten

Et mønster som har fått vern ved registrering i eller for en medlemsstat i samsvar med bestemmelsene i dette direktiv, skal også ha krav på vern etter vedkommendes stats opphavsrettslige lovgivning etter dagen da mønsteret var frambrakt eller ferdigstilt i en eller annen form. Omfanget av dette vern og vilkårene for å få det, herunder den grad av originalitet som kreves, fastsettes av hvert enkelt medlemsland.

Artikkel 18

Revisjon

Tre år etter gjennomføringsfristen spesifisert i artikkel 19 skal Kommisjonen legge fram en analyse av hvilke konsekvenser bestemmelsene i dette direktiv har fått for Fellesskapets industri, særlig de mest berørte industrisektorene som f.eks. produsenter av sammensatte produkter og bestanddeler, samt for forbrukerne, konkurransen og det indre markedes virkemåte. Senest ett år senere skal Kommisjonen foreslå for Europaparlamentet og Rådet de endringer av direktivet som måtte være nødvendige for å gjennomføre det indre marked med hensyn til bestanddeler i sammensatte produkter og eventuelle andre endringer den anser som nødvendige, etter samråd med de mest berørte parter.

Artikkel 19

Gjennomføring

1. Medlemsstatene skal sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv senest 28. oktober 2001. Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.
2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 20

Ikrafttreden

Dette direktiv trer i kraft den tjuende dag etter at det er kunngjort i *De Europæiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 21

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.
Utferdiget i Luxembourg, 13. oktober 1998

<i>For Europaparlamentet</i>	<i>For Rådet</i>
<i>J.M. GIL-ROBLES</i>	<i>C. EINEM</i>
President	Formann

Erklæring fra Kommisjonen

Kommisjonen deler Europaparlamentets bekymringer når det gjelder kampen mot piratproduksjon.

Kommisjonen har til hensikt innen årets utgang å legge fram en grønnbok om piratvirksomhet og piratproduksjon i det indre marked.

Kommisjonen vil ta med i denne grønnboken Parlamentets idé om å kreve at piratprodusenter skal legge fram opplysninger om sine ulovlige handlinger for mønsterhaverne.

Erklæring fra Kommisjonen vedrørende artikkel 18

Umiddelbart etter datoen for vedtakelse av direktivet, og uten at det påvirker artikkel 18, foreslår Kommisjonen å sette i gang en høring overfor produsenter av sammensatte produkter og av bestanddeler i motorvognsektoren. Målet for denne høringen vil være å komme fram til en frivillig ordning mellom de berørte parter om mønsterbeskyttelse i tilfeller der produktet som mønsteret inngår i eller er anvendt på, utgjør en bestanddel av et sammensatt produkt med et utseende som har vært bestemmende for utformingen av det vernede mønsteret.

Kommisjonen vil samordne høringen og vil regelmessig underrette Parlamentet og Rådet om framdriften. Høringspartene vil bli invitert av Kommisjonen til å vurdere en rekke forskjellige alternativer som grunnlag for en eventuell frivillig avtale, herunder en vederlagsordning og en ordning med tidsbegrenset vern.
